

PRESS ROOM

Uskoro javne rasprave o nacrtima medijskih zakona?

I pored najava da će **javne rasprave o nacrtima dva najvažnija medijska zakona** biti održane tokom avgusta, datumi još uvek nisu poznati. Reč je o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju i medijima (ZJIM) i Zakona o elektronskim medijima (ZEM).

S MRTVE TAČKE: Samom najavom održavanja javnih rasprava proces usvajanja oba zakona, posle više od tri meseca, pokrenut je s mrtve tačke. Od kraja aprila, naime, nije se znala sudbina nacrti ovih akata, iako su već i tada za njihovo usvajanje probijeni rokovi koje je Vlada Srbije definisala svojom Strategijom razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji za period 2020 - 2025. godine (Medijska strategija), sa pratećim Akcionim planom za period 2020 - 2022. godine.

POSAO ZAVRŠEN?: Na sastanku sa šefom Misije OEBS-a u Srbiji, ambasadorom Janom Bratuom, održanom 26. jula, predsednica Vlade Srbije Ana Brnabić rekla je da su radne grupe u potpunosti završile posao na izradi predloga oba medijske zakona i najavila javnu raspravu tokom avgusta.

IPAK: Posredstvom Misije OEBS u Srbiji, 2. avgusta 2023. godine održan je sastanak medijskih i novinarskih udruženja sa premijerkom i ministrom za informisanje i telekomunikacije. Kako se ispostavilo, nacrti zakona ipak nisu u potpunosti usaglašeni. Predloženi Nacrti zakona ne rešavaju ključne izazove u medijskoj oblasti na koje su ukazivala medijska i novinarska udruženja.

PROBIJENI ROKOVI: Prema Medijskoj strategiji i pratećem Akcionom planu, usvajanje izmena ZJIM bilo je predviđeno u poslednjem kvartalu 2021. godine, dok je krajnji rok za usvajanje ZEM-a bio drugi kvartal 2022, odnosno do kraja juna te godine.

ZAKON O JAVNOM INFORMISANJU I MEDIJIMA

Rad na krovnom medijskom zakonu započet je pre više od dve godine (juna 2021. godine) i od tada su na njegovoj izradi radile dve radne grupe. U međuvremenu je, nakon izbora 2022. godine, nadležnost za izradu zakona prešla iz ruku Ministarstva kulture i informisanja u novostvoreno Ministarstvo informisanja i telekomunikacija.

Efikasnost prve radne grupe (jun 2021 - februar 2022) dovedena je u pitanje od starta - i zbog broja članova (čak 34!), ali i zbog činjenice da je među 17 predstavnika medijskih udruženja i organizacija civilnog društva (OCD), njih devet spadalo u tzv. GONGO organizacije – one koje ne kriju bliskost s vlastima.

Ipak, za novinarska i medijska udruženja najviše je bilo sporno to što je veliki broj alternativnih rešenja predloženih od strane ministarstva, što su podržavale i GONGO organizacije, bilo u potpunoj suprotnosti sa Medijskom strategijom, zbog čega su novinarska i medijska udruženja odlučila da se obrate nadležnim institucijama i javnosti.

Reagujući na to obraćanje, predsednica Vlade Ana Brnabić poručila je da predlog novog zakona mora biti u skladu sa usvojenom Medijskom strategijom i da oko toga nema kompromisa.

Početkom 2022. godine predstavljen je alternativni („shadow“) [Nacrt zakona o javnom informisanju i medijima](#) koji je izradila Koalicija za slobodu medija (članice: Asocijacija medija, Asocijacija onlajn medija, Nezavisno društvo novinara Vojvodine, Nezavisno udruženje novinara Srbije, Poslovno udruženje Asocijacija lokalnih i nezavisnih medija Lokal pres i Slavko Ćuruvija fondacija).

Članice Koalicije su zauzele jedinstven stav da se neće praviti kompromisi kada je u pitanju poštovanje Kodeksa novinara Srbije i odluka Saveta za štampu kao obaveznih kriterijuma za utvrđivanje da li se štampani i online mediji pridržavaju profesionalnih i etičkih standarda prilikom ocene projekata i dodele sredstava na javnim konkursima. Pored toga, Koalicija je insistirala i na sprečavanju mogućnosti zloupotrebe projektnog sufinansiranja kroz evaluaciju i kontrolu projekata, raspodele i trošenja sredstava odobrenih na konkursima, kao i doslednom regulisanju sukoba interesa.

Shadow nacrt zakona poslužio je kao osnova za rad nove i značajno manje radne grupe (20 članova, bez predstavnika GONGO organizacija) formirane novembra 2022. godine.

Pred samu finalizaciju izrade nacrta zakona, krajem aprila 2023. godine, iz Ministarstva za informisanje i telekomunikacije stigao je novi predlog za izmene [člana 32 ZJIM](#) kojim je zabranjeno da izdavač medija bude bilo koje pravno lice koje je u celini ili delimično osnovala država. Prema tumačenju novinarskih i medijskih udruženja i medijskih stručnjaka, predložene izmene omogućavaju da država ima posrednu ulogu u izdavanju medija, što je u suprotnosti ne samo sa Medijskom strategijom, već i sa važećim zakonom. Istovetan član je unet i u Nacrt zakona o elektronskim medijima.

ZAKON O ELEKTRONSKIM MEDIJIMA

Od usvajanja Medijske strategije do danas, Zakon o elektronskim medijima već je jednom pretrpeo (minimalne) izmene: kao rezultat međustranačkog dijaloga o izbornim uslovima, decembra 2021. godine Skupština Srbije [usvojila je izmene tog zakona](#), a one su se odnosile na obaveze pružalaca medijskih usluga (PMU) u odnosu na programske sadržaje u vezi sa izborima.

Radnu grupu za izradu nacrtu izmena i dopuna Zakona o elektronskim medijama formirao je januara 2023. godine novi ministar informisanja i telekomunikacija Mihailo Jovanović.

Za razliku od brojne radne grupe koja je učestvovala u izmenama Zakona o javnom informisanju i medijima u koju su bila uključena novinarska i medijska udruženja, za izmene ZEM-a ministarstvo se opredelilo za užu, ekspertsku radnu grupu od svega sedam članova, od kojih tri predstavnika državnih organa i četiri medijska eksperta. Dakle, bez predstavnika novinarskih i medijskih udruženja, čak i bez njihovih eksperata.

Radna grupa je dobila zadatak da u roku od dva meseca završi posao i preda ministarstvu Nacrt zakona o elektronskim medijima, što je i učinjeno krajem marta 2023. godine.

Preglasavanjem u radnoj grupi odlučeno je da [neće biti biran novi sastav Saveta REM-a](#) nakon usvajanja zakona.

Medijska i novinarska udruženja smatraju da je reizbor svih članova Saveta REM-a, na osnovu novih pravila, preduslov za doslednu primenu novog zakona.

Akcionim planom za implementaciju Medijske strategije identifikovano je 29 mera koje treba da budu regulisane izmenama zakona, od čega se čak 21 mera (preko 72%) odnosi na Regulatorno telo za elektronske medije (REM).

Više o procesima izmena medijskih zakona možete pročitati u [analizama Slavko Ćuruvija fondacije](#).

DALJI KORACI: Nakon javnih rasprava, nacrti medijskih zakona biće poslani Evropskoj komisiji na davanje mišljenja. Kada budu vraćeni iz Brisela, te nacрте bi Vlada Srbije trebalo da uobliči u zakonske predloge i da ih uputi Narodnoj skupštini na usvajanje.

CRTA:

FONDACIJA
SLAVKO
ĆURUVIJA
FOUNDATION

 PARTNERI
SRBIJA

#EY
ZA TEBE

Ova publikacija je objavljena uz finansijsku pomoć Evropske unije. Za sadržinu ove publikacije isključivo je odgovorna Crta sa partnerima Slavko Ćuruvija fondacijom i Partnerima za demokratske promene Srbija i ta sadržina nužno ne odražava zvanične stavove Evropske unije.